

Europos
Komisija

EUROPOS SOCIALINIS FONDAS

Parama švietimui ir mokymui 2014–2018 m.

LIETUVA

SANTRAUKA

ESF lėšos pagal 10-ąjį teminį tikslą naudojamos švietimui, mokymui ir profesiniam mokymui remti siekiant tobulinti įgūdžius ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą. Šioms iniciatyvoms Lietuvoje skirta per 548 mln. eurų. Iki 2018 m. pabaigos programoje sudalyvauta 212 566 kartų. Šioje suvestinėje pateikiama informacija apie pagrindines veiklas, nuveiktus darbus, rezultatus ir išmoktas pamokas naudojant finansavimą Lietuvoje.

SOCIALINIS IR EKONOMINIS KONTEKSTAS BEI IŠŠŪKIAI

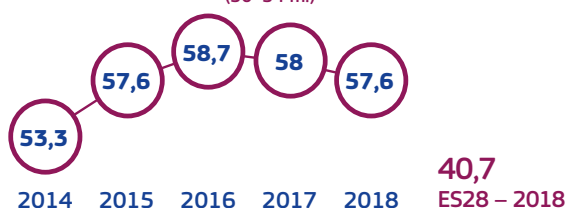
Mokyklos nebaigusiu asmenų skaičius (%)

► Lietuvoje **mokyklos nebaigusiu asmenų skaičius išliko labai žemas** ir siekia 10 proc. ar žemesnį ES tikslinį rodiklį. Tačiau vyrai du kartus dažniau nei moterys nebaigia mokyklos, o kaimo vietovėse 18–24 m. asmenys dažniau nebaigia mokyklos nei kituose regionuose.

► **Mokinių** skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų **rezultatai** yra žemesni nei EBPO ir ES vidurkis.

Aukštojo mokslo išsilavinimo lygis (%)
(30–34 m.)

► Bendras **aukštojo mokslo išsilavinimo lygis** yra labai aukštas (57,6 % 2018 m. palyginti su ES vidurkiu – 40,7 %). Moterų išsilavinimo lygis yra aukštesnis nei vyrų (68,2 % palyginti su 47,5 % 2018 m.). Tačiau nustatytas atotrūkis tarp aukštojo mokslo kokybės ir darbo rinkos poreikių.

► **Ribotas suaugusiųjų dalyvavimas švietimo ir mokymo procese** ir dėstomų programų prasta kokybė bei turinys daro įtaką darbo jėgos kvalifikacijų lygiui. Nors pastaraisiais metais dalyvių skaičius šiek tiek išaugo (5,1 % 2014 m. palyginti su 6,6 % 2018 m.), jis išlieka gerokai žemesnis nei ES vidurkis.

25–64 m. amžiaus suaugusiųjų, dalyvaujančių švietimo ir mokymo procese, skaičius (%) (per pastarąsias 4 sav.)

AIŠKINAMOSIOS PASTABOS

ESF Europos socialinis fondas

TO10 10-asis teminis tikslas

OP Veiklos programa

IP Investicinis prioritetas

* Pateikti duomenys atspindi ESF 10-ojo teminio tikslo veiklą ir keturis Investicinius prioritetus (IP) 2014–2020 m. programos laikotarpiui, įgyvendintus iki 2018 m. pabaigos. Rezultatai paskelbti 2019 m. spalio 1 d. Daugeliu atvejų tam tikra veikla šiame etape dar nebaigta arba tik pradėta.

* Kadangi vienas asmuo gali dalyvauti ESF veikloje daugiau nei kartą, skelbiamas ne dalyvių, o dalyvavimų skaičius. Į šiuos duomenis neįtraukta techninė pagalba.

* Kai bendras dalyvių, suskirstytų pagal užimtumo statusą, amžių ir išsilavinimo lygį, skaičius nesiekia 100 %, tai reiškia, kad nebuvo įmanoma įtraukti didelio skaičiaus tam tikrų Programos veiklų (OP) dalyvių charakteristikų.

Parama švietimui ir mokymui 2014–2018 m.

ESF PRIORITETAIR VEIKLA LIETUVOJE

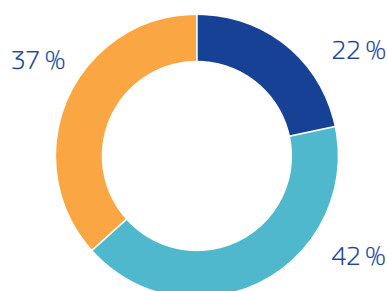
- ▶ Lietuvoje vykdoma **viena** iš kelių fondų finansuojama Veiksmų programa, kuri apima ir ESF veiklą.
- ▶ OP vykdoma vadovaujantis šiais 10-ajam teminiam tikslui taikomais prioritetais:
 - ▶ gerinti aukštojo mokslo, profesinio ir suaugusiųjų mokymo **kokybę, veiksmingumą, prieinamumą visuomenei bei atitiktį darbo rinkai.**
- ▶ Vystyti švietimo **stebėsenos ir įvertinimo sistemas** bei kelti mokytojų kvalifikaciją.
- ▶ Taikyti **socialines ir finansines paskatas** mokiniams iš nepakankamai atstovaujamų socialinių grupių siekti aukštojo išsilavinimo.

43 % viso ESF finansavimo¹...

€ 548 957 555

...skirta šiems T010 investiciniams prioritetams įgyvendinti: mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimui (22 %), kokybiško aukštojo ar tapataus išsilavinimo prieinamumo didinimui (42 %) ir mokymosi visą gyvenimą galimybių gerinimui (37 %).²

ESF T010 finansavimo skyrimas

- Mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimas ir prevencija – IP10.i
- Aukštojo išsilavinimo kokybės ir prieinamumo didinimui – IP10.ii
- Mokymosi visą gyvenimą galimybių gerinimas – IP10.iii

DABARTINĖ PADĖTIS

2018 m. paskirstyta 62 % planuotų išteklių pagal T010, išleista – 17 %.

Bendras dalyvavimų T010 programose skaičius iki 2018 m. pabaigos:

212 566

- ▶ **160 297** veiklose, skirtose mokyklos nebaigusių asmenų skaičiui mažinti ir prevencijai.
- ▶ **19 372** veiklose, skirtose aukštojo ar tapataus išsilavinimo kokybei ir prieinamumui didinti
- ▶ **32 897** veiklose, skirtose mokymosi visą gyvenimą galimybėms gerinti.

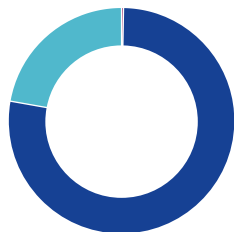
¹ Tai apima tik ES finansavimą ir bendrą Valstybės narės finansavimą.

² Bendras rodiklis nesiekia 100 % dėl apvalinimo niuansų.

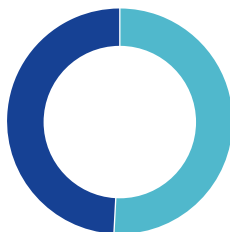
Parama švietimui ir mokymui 2014–2018 m.

PARAMOS GAVĖJŲ CHARAKTERISTIKOS

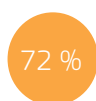
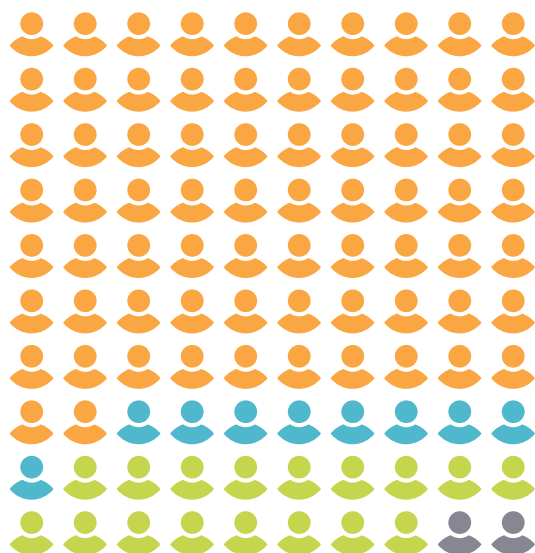
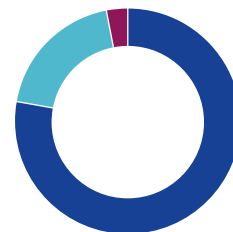
Užimtumo statusas

Lytis

Amžius

turintis pradinį (ISCED 1) ar žemesnįjį vidurinį (ISCED 2) išsilavinimą⁴

turintis aukštesnįjį vidurinį (ISCED 3) arba aukštesnįjį išsilavinimą (ISCED 4)

turintis aukštąjį išsilavinimą (ISCED 5–8)

neturintis išsilavinimo (be ISCED)

348

Migrantai

140

Kiti palankių sąlygų neturintys asmenys

1 531

Neįgalieji dalyviai

23

Benamiai

Pagrindiniai pasiekimai vykdomą veiklą pagal ESF TO10 Lietuvoje⁵:

- ▶ Iki šiol pasiekta **15 888** sėkmingų rezultatų dalyvaujant veikloje, finansuojamoje pagal ESF TO10. Rezultatai pateikiami toliau:
- ▶ **60** neaktyvių dalyvių ėmėsi darbo paieškų.
- ▶ **183** dalyviai įsitraukė į švietimą ir arba mokymus.
- ▶ **15 567** dalyvių įgijo kvalifikaciją.
- ▶ **78** dalyviai baigę dalyvauti programoje pradėjo dirbti.
- ▶ 2023-iesiems metams iškelti nacionaliniai tikslai buvo pasiekti ar net viršyti: daug asmenų, dalyvavusių ESF veikloje, baigė doktorantūros studijas ir įgijo nacionaliniu mastu pripažįstamas kvalifikacijas.
- ▶ Iki 2018 m. pabaigos žmonių, sėkmingai baigusius mokymus ir taikančių įgytas žinias darbe praėjus 6–12 mėnesių nuo dalyvavimo ESF veikloje, skaičius siekė 93 % numatyto tikslinio rodiklio.

³ Neaktyvūs gyventojai – tai, pavyzdžiui, ikimokyklinio amžiaus vaikai, moksleiviai, studentai, pensininkai, namų šeimininkės ar vyrai, kurie nedirba, negali dirbti ar neieško darbo.

⁴ ISCED (Tarptautinė standartizuota švietimo klasifikacija) – tai JT klasifikacija, kuria vadovaujantis rengiamos švietimo programos ir susijusios kvalifikacijos pagal švietimo lygmenį ir sritį.

⁵ Dalyvių duomenys renkami veiklai prasidėjus. Duomenys apie rezultatus renkami veiklai baigiantis ar net vėliau. Kadangi praeina tam tikras laikas nuo pirmojo veiksmo iki kito, abiejų duomenų rinkinių (dalyvavimo ir rezultatų) nevertėtų lyginti tiesiogiai.

IŠMOKTOS PAMOKOS

► Švietimo ir mokymo prieinamumas

Veiklos, vykdomos pagal ESF TO10, tikslas – teikti paramą įvairiose švietimo ir mokymų srityse dalyvaujantiems žmonėms Lietuvoje, kurie kitu atveju nebūtų gavę valstybinės finansinės pagalbos. Tokia parama apima, pavyzdžiui, palengvintas sąlygas visiems įgyti ikimokyklinį išsilavinimą ar finansavimą doktorantūros studijas baigusiems mokslininkams.

► Suderinamumas su kitais ES fondais

Iš kelių fondų finansuojama Veiklos programa gerina suderinamumą su kitais ES fondais švietimo ir mokymų srityje. Pavyzdžiui, ikimokyklinis ugdymas finansuojamas iš ERPF infrastruktūrai tobulinti, o iš ESF – švietimo kokybei ir tikslinių grupių įtraukčiai gerinti.

► Parama neformaliajam ugdymui

Lietuvoje ESF lėšos buvo skirtos nacionalinei „krepšelių“ sistemai įgyvendinti. Ją įgyvendinus labai išaugo vaikų, dalyvaujančių neformaliajame ugdyme, skaičius. Šis projektas taip pat atspindi didelių strateginių valdžios institucijų vykdomų projektų naudą.

► Įgyvendinimo iššūkiai

Tebevykstant plataus masto švietimo reformoms, kaip antai mokytojų mokymų restruktūrizavimas, Lietuvos universitetų tinklo optimizavimas, profesinio mokymo įstatymų keitimas ir vėlesnė profesinio mokymo sistemos pertvarka, TO10 lėšos veiklos pradžioje buvo skirstomos ir leidžiamos lėčiau nei numatyta.

► Kova su patyčiomis

ESF parama Lietuvoje turėjo daug įtakos kovai su patyčiomis mokyklose. 2018 m. 1-666 mokyklų pasinaudojo ESF lėšomis kovai su patyčiomis ir kitoms prevencinėms programoms įgyvendinti. Šį skaičių papildė ir 689 mokyklų, pasinaudojusių ESF lėšomis 2017 m.

► Mažiau remtos tikslinės grupės

TO10 veikla Lietuvoje turėjo mažiau teigiamos įtakos tam tikroms tikslinėms grupėms, įskaitant kaimo vietovėse gyvenančius asmenis, asmenis su specialiaisiais ugdymo poreikiais, kita kalba kalbančius asmenis ir žemos arba vidutinės kvalifikacijos darbuotojus, dirbančius mažose arba labai mažose įmonėse.

PROJEKTŲ PAVYZDŽIAI

► Mokslininkų ir tyrėjų tinklai

Veiklos tikslas – ugdyti studentų gebėjimus vykdyti mokslinių tyrimų ir plėtos veiklą moksliniuose tinkluose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje bei skatinti siekti mokslų daktarų stipendijas.

► Lyderių laikas 3

Šios veiklos tikslas – sukurti lyderystei palankią aplinką Lietuvos švietimo sistemoje per švietimo srities, vyriausybės ir municipalinių įstaigų darbuotojų mokymus.

► Aukštojo mokslo prieinamumo didinimas

Šios veiklos tikslas – gerinti neįgaliųjų ar specialiųjų poreikių turinčių studentų galimybes siekti aukštojo mokslo. Studentai gauna kas mėnesines išmokas iš Valstybinio studijų fondo ir jas panaudoja galimybėms siekti aukštojo mokslo. Tikimasi, kad 2015–2021 m. šia programa pasinaudos 4 200 studentų.

PAPILDOMA INFORMACIJA

2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos tarpinis vertinimas (2019 m.). Veiksmų programos pažangos vertinimo galutinė ataskaita. 2019-03-15 <http://www.visionary.lt/wp-content/uploads/2019/05/2014-2020-m-vp-pazangos-vertinimo-ataskaita.pdf>

Europos komisija, ESF paramos švietimui ir mokymui įvertinimo tyrimas (10-asis teminis tikslas).

ESF Lietuvoje: <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=387&langId=lt>

ESF Lietuvoje interneto svetainė <https://www.esf.lt/lt>

